

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej .. K 84.—
za pol leta K 42.—
za četrt leta K 21.—
za en mesec K 7.—
Za inostranstvo celoletno K 95.—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 15.—
za inostranstvo K 20.—

SLOVENE

Inserati
Enostopna petstvarsta (30 mm
široka in 3 mm visoka ali sje
prostor)
za enkrat po K 1-00
uradni razglas .. po K 1-00
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 50/3 mm K 4.—
Poslano:
Enostopna petstvarsta K 3.—
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hrane.
Ljubljanske št. 830 na naročnino in št. 349 za oglase.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7583.

„Jaz bom brezpogojno vztrajal.“

D'Annunzio se je zasidral v Reki tako, da ga cela Italija ne more spraviti več ven. Nitti je poslal nadenj nekaj divizij vojaštva, ki so mesto odrezale od sveta in ga oblegajo že nekaj dni. Italijanski vojščaki se puntajo in prehajajo trumoma k pesniku. Kapitan Rizzo, znani potopljevalec avstrijskih ladij, ki je danes, ko avstrijskih ladij več ni, nekam brez pravega opravka, je stopil ob stran pesnika. Duca D'Aosta, nekak sorodnik kraljev, je doživel na stara leta, da mu je ubežal sin k D'Annunziju. Vlada je v težkem položaju. Dežela se je razdelila na mah v dva tabora. Demonstracije za in proti pesniku besnijo po deželi. Socialna demokracija je izdala oster manifest, v katerem označuje reško podvzetje za pustolovstvo. Če dovoljuje državna disciplina, da smejo nacionalisti na lastno pest delati državno politiko, potem da imajo proletarci dolžnost, delati tudi sami politiko lastne volje in lastne koristi. Zavezniki so hoteli, da se spravi reška reč brez suma s sveta in so prepustili zato Italiji, da sama prepriča D'Annunzija, da je treba oditi iz Reke. Kakor se pozdeva, je dala s tem Italiji le priložnost, da pokaže, kako mala je danes njena moč nad svojimi državljani. Slika, ki jo vidi danes svet v Italiji, bo veljavo Italije v Parizu zmanjšala.

Iz vsega je razvidno, da se je izvršilo proti volji in nameri vlade, kar vidimo danes v Reki. Sicer je bilo koj spočetka jasno, da je reško podjetje politična budalost in da se Nittijeva vlada namerava ne more spuščati v kratkovidnosti take sorte.

Med tem, ko se nahaja »prestiž« Italije v težkih zadregah in preti deželi notranja nevarnost, se udomuje D'Annunzio z vso lagodnostjo v svojem obleganem mestu. Najprvo je izjavil svoje obžalovanje, da ni mogel pozdraviti zaveznikov oddelkov, ki jih je pregnal iz Reke, ko so odhajali. V nadomestek je obljubil proklamacijo, ki bo gotovo Lloyd Georgea, Clemenceauja in Wilsona hudo pretresla. Potem je dal aretirati admirala Casanova, ki je bil prišel, da odpelje italijansko brodnjavo domov. Nadalje je izdal za mornarje proklamacijo, ki poudarja: »Nikdar se ni bilo na svetu pravde, ki bi bila bolj čista in bolj lepa. Ni mogoče vršiti svojega odrešenja po mesu, temveč le po duhu, in vi ste videli te-

kom teh dni, kakšna moč je moč duha.« D'Annunzio obdajajo sami »arditi«, ki so po »moči duha« zelo znani. Znaajo namreč zelo spretno in strumno čistiti skladišča in osvoboditi bližnika nepotrebnega denarja in vse prtljage. Ker je ta »moč duha« tudi Italijanom znana, je zastopnik Italije na Reki naznanil, kakor poroča »Journal des débats«, francoskemu generalu, »da bo ves provijant, ki so ga zavezniki pustili in je bil poropan, kakor tudi vso prtljago, ki je bila ukradena francoskim častnikom, plačala Italija.« Arditi se počutijo v pristaniškem mestu dobro, ker so taka mesta kakor ustvarjena za razvijanje njihovih talentov.

Drugi čin, ki ga je vladar D'Annunzio izvedel, je ta, da ni »proti Hrvatom storil nobenega nasilja, pač je oddelek arditov le preprečil izdajanje hrvaškega časopisa na Sušaku in je zasedel in zaprl tiskarno.« Potem je izdal proklamacijo na prebivalstvo Reke. Vprizoril je nadalje manifestacijo in govoril z drugega nadstropja ljudstvu. Potem je zaukazal, da korakajo mimo njega njegovi vojaki, nakar jih je nagovoril. Dal je nadalje izdelati posebne spominske svetinje, ki jih bo začel kmalu podeljevati svojim vojakom. Nato je sledila proklamacija Italiji. Nadalje je imenoval pesnika Sem Benelli-ja za svojega pobočnika. Končno je izjavil: »Jaz bom brezpogojno vztrajal. Hočem vzdržati do konca. Prišel sem, da tukaj umrem.«

Posvetovanje o zunanji politiki.

LDU. Belgrad, dne 23. septembra. — Naši delegati na mirovni konferenci v Parizu so večeraj ves dan porabili za to, da obveste načelnike parlamentarnih klubov o zunanjem položaju, in da se na drugi strani pouče o razlogih notranje krize.

LDU. Belgrad, dne 23. septembra. — Pašić je bil vse dopoldne in popoldne v klubu radikalcev ter je člane kluba informiral o zunanjem položaju ter se pustil poučiti o notranjih odnosih in se posvečeval o rešitvi krize.

LDU. Belgrad, dne 23. septembra. — Minister za zunanje stvari dr. Trumbić je tekom večerajšnjega dne obiskal vse klube, ter je bil dolgo časa na seji narodnega kluba. Delegat dr. Smolaka je posetil večeraj dopoldne Stojana Protića in se z njim dolgo časa posvečeval o krizi, med tem ko je delegat dr. Rybář konferiral s Slovenci.

LDU. Belgrad, dne 23. septembra. — V predsedstvu narodnega predstavništva je bila večeraj ob 16.30 seja načelnikov strank, na kateri so delegati mirovne konference poročali glede sklepa miru z Avstrijo. Tej seji ni prisostvoval minister za zunanje stvari dr. Trumbić, ker je bil ta čas v avdienci pri regentu prestolonasledniku Aleksandru. Posvetovanje je trajalo pozno v noč. Danes dopoldne se je nadaljevala seja z načelniki strank. Zjutraj se je v parlamentarnih krogih govorilo, da so velesile izzvale na svojem hrbtu vojno in da so dolžne, da varujejo meje, ki so jih določile na konferenci v Parizu.

LDU. Belgrad, dne 23. septembra. — Minister za zunanje stvari dr. Trumbić je 22. t. m. posetil vse klube narodnih poslancev, ki so večinoma tačas imeli svoje seje v skupščini. — Danes od 10. do pol 1. je bila pod predsedstvom Nj. Visočanstva prestolonaslednika regenta ministrska seja, v kateri je dr. Trumbić izčrpano poročal o jadranskem vprašanju in o položaju, v katerem se to vprašanje sedaj nahaja. — Na sestanku predsednikov vseh klubov narodne skupščine pod predsedništvom dr. Draže Pavlovića so nekateri delegati poročali o vprašanju naše politike v Parizu. Prva seja je bila večeraj od 16. do 19. ure, druga bo danes od 16. do 19. ure v kabinetu predsednika zbornice.

LDU. Belgrad, dne 23. septembra. — Zjutraj se je nadaljevala seja kronskega sveta. Na dnevnem redu se je bilo poročanje o zunanjem položaju in o delovanju naših delegatov v Parizu. O jadranskem vprašanju je poročal minister za zunanje stvari dr. Trumbić. Kakor čujemo, stoji rešitev jadranskega vprašanja tako-le: V Parizu se pričakuje odgovor predsednika Wilsona na poslednji predlog Italije. Govori se, da je bilo v teku posvetovanja o zunanjem položaju odločeno v kronskega svetu, da se prične s sestavo nove vlade, ki naj bi sprejela končni sklep o naših odnosih glede podpisa st. germainске pogodbe. — Predsednik narodnega predstavništva dr. Draža Pavlović, bi imel nadaljevati svojo misijo in se večeraj sestati s Protićem, dr. Lađinjo in dr. Korošcem, ki so svoj odgovor glede vstopa v vladu odložili na prihod naših delegatov iz Pariza. Do tega razgovora danes ni došlo, ker je sestanek načelnikov klubov s člani naše delegacije trajal do 8. ure zvečer. Želja je, da bi bila nova vlada čim jačja po skupinah, ki naj bi bile v njej zastopane in da se sestavi po možnosti koncentracijska vlada. Nadalje se želi, da se nova vlada čimprej sestavi. Kakor doznavamo, vlada pri naših delegatih skeptično razpoloženje z ozirom na sestavo nove vlade, zlasti glede vtisov, ki so jih dobili v stiku s posameznimi parlamentarnimi skupinami

in odličnimi političnimi osebami. Govori se, da so konstatirali, da so na gotovi strani našli malo dobre volje glede medsebojnega popuščanja radi sestave koncentracijske ali široke koalicijske vlade.

LDU. Belgrad, dne 23. septembra. — Danes popoldne so naši delegati imeli posvetovanje o zunanjem položaju z načelniki klubov. Kakor se čuje, so danes in večeraj poročali o st. germainski pogodbi, predvsem o členu 51. Današnji sestanek je trajal od 16.30 do 20. zvečer. Bili so prisotni poslanci vseh klubov in predsednik narodnega predstavništva. Jutri ob 16.30 bodo nadaljevali naši delegati posvetovanje, kakor se govori o jadranskem problemu.

LDU. Belgrad, 23. septembra. Sinoči ob 8. so bili pri Nj. Visočanstvu prestolonasledniku regentu predsednik ministrskega sveta g. Davidović, predsednik skupščine dr. Pavlović, delegati gg. Pašić, Trumbić, Smolaka, Rybář, minister Balugdić, adjutant polkovnik Damjanović. Pri večerji je bila navzoča tudi knežinja Jelena. Po večerji je prestolonaslednik imel cerce. Večerja je bila v vinogradu.

Ministrska kriza.

LDU. Belgrad, 23. sept. Z ozirom na notranji položaj vlada še vedno popolna nejasnost. Ne more se še ničesar stalnega določiti in je tudi prezgodnje, govoriti o samem načinu rešitve krize. Gotovo je, da se od vseh strani kaže veliko volje, da se izide iz nejasnega in neznosnega položaja.

Govori se, da je želja politikov, da se v pogajanjih, ki se prične v četrtek glede rešitve notranje krize, glavne točke glede spoznanja vismenom formulirajo.

LDU. Belgrad, 23. sept. Jutri se prično pogajanja za rešitev notranje krize.

Italijani pregnani iz Trogira.

LDU Split, 23. septembra. (DDU.) Popoldne ob dveh je naša vojska krenila v smeri proti Trogiru. Ob 11. uri dopoldne je prišel v Trogir ameriški rušilec, da prisili Italijane, da se umaknejo na demarkacijsko črto. Ko so trogirski meščani zagledali ameriško bojno ladjo, so pograbili za orožje, pridrli na ulice in pričeli streljati. Ko so Italijani opazili pobuno meščanstvo, približevanje srbske vojske in ameriške ladje, so nemudoma pobegnili iz Trogira. Meščani so zajeli oklopni avtomobil, poveljnika italijanske vojske Torre Filiberta Emanuela s tremi vojaki. Med-

LISTEK.

Adolf Robida:

Ignacij Borštnik.

Oskar Wilde je napisal neke stavek: »Vsakdo se narodi kot kralj, a večina jih umre v prognanstvu — kakor marsikak kralj.« In te besede mi polnijo danes dušo, ko stojim ob mrtvaškem odru moža, ki je začel in končal svoj križev pot življenja doma in ki je kraljeval kot car v Zagrebu. Bil je pa tudi v Ljubljani kralj; o tem govori naša ljubezen, s katero smo ga sprejeli vselej, kadar je prišel k nam in s katero se poslavljamo od njega danes, ko čujemo ob njegovi krsti Misereere.

Ignacij Borštnik je rojen v Cerkljah na Gorenjskem 11. julija 1858. Bil je na dunajskem konservatoriju. Dne 1. septembra 1884 je prevzel v Ljubljani režijo in vodstvo dramatične šole, kjer je ostal 11 let. Maja 1894 ga je angažiral dr. Miletič v Zagreb, ker je kot gost (Loris in Fedori in odvetnik v Valentski svatbi) silno ugaal. Ramo ob rami s Fijanom je rasel. Od ljubimca do karakternega junaka, od intrigrana do karakterne šaržirane partije, od očeta do modernega psihopatičnega junaka ga je vodila pot umetniškega stvarjanja in ga dovedla do patriarhalnih — bonhomnih partij.

Zato je Borštnikov repertoar tako bogat. V času mladih dni je vladala francoska piece de mœurs, nato je sledila doba realizma, dokler nista moderna naturalista in simbolizem zašla na vse evropske odre. In s temi fazami v razvoju slovenstva se je razvijal Borštnik kot igralec-umetnik. Zato se ne smemo čuditi, ako najdemo med njegovimi najboljšimi krenicijami Armanda v »Dami s kamelijami«, Napoleona v »Madame Sans Gène« in obenem Molierovega Tartuffa in Keana in Shakespearovega Riharda III. in Shyloka. Njegov Hensel in Kantor mu nista branila, da bi ne igral Flama v »Rozi Berndtovi« in Jaga v »Otelu«. Ibsen, Strindberg, Björnson, Hauptmann in Bernstein niso šli nikdar preko odra, ne da bi Borštnik igral glavne partije v njihovih delih. Nad 300 vlog je kreiral v svojem življenju in vedno mu je bilo geslo: »Zame ni druge umetnosti, kot ta, kakor jo jaz občutim.« In to geslo ga ni pokopalo, dvignilo ga je in ga postavilo visoko. Kdor pa more geslo okrutirati drugim, mora biti močna individualnost, klena osebnost. Imeti mora v sebi nekaj, kar fascinira.

In Borštnik je bil osebnost. Igral je sebe in vlogo. Zato je njegova umetnost vedno dvojna: avtorjeve besede so mu bile okvir, njegova individualnost pa slika, ki jo je naslikal za ta okvir. Zato je bil velik. Tako velik pa je bil zato, ker je znal barve

prav izbrati in jih ekonomično uporabljati. Bil ni samo nadarjen, bil je tudi inteligent. Na njegovih kreacijah je nekaj kakor patina rutinerja, zato pa umotvor sam ni ničesar na vrednosti izgubil, pač pa samo pridobil, ker je bil kot umetnina še patiniran.

Ko bodo vsi ostali igralci že pozabljeni, bo zgodovina imenovala še Verovška, Skrbinska, Nučiča in na prvem mestu Borštnika.

Borštnik je bil pač v nekaterih nuancah šablonski, in to predvsem v efektnosti: tipično je stal razkoračen, v obupu je legel na mizo in roke so mu odpovedale, v vznemirjenosti je govoril šablonsko guturalno in jokal je hlastajoče, da nekako bevskaajoče. Takih koncesij publiki, ki pač zahteva tudi nekaj za oko in uho, se ni oprostil noben igravec, pa si bodi Kainz, Bassermann, Zaccani, Movelli, Dusa, Schildkraut, Sorma in kakor se že imenujejo vsi ti prvaki med prvaki. Vsak je imel nekaj zunanje - teatralnih, efektno - rutiniranih manir in navad.

Kako pa je Borštnik sicer igral! Saj ni igral, kako je doživljal, ustvarjal, porajal, pojmoval in interpretiral. Bil je istovreden s pisateljem, kongenijalen z njim. Kot ni življenja brez smrti, tako ni dramatika brez igralca. Drug iz drugega sta porojena, eden v drugem živita, uspevata ali padeta. In tako je bilo z Borštnikom!

Zavest pomembne osebnosti si ustvari samaodsebe atmosfero ustvarjajoče gorkote in prede zlate niti s tem, da poraja v enakih in sorodnih dušah razpoloženje, ki jih dviga z umotvorom. Borštniku se je to vsikdar posrečilo! Brez krikov, brez zunanjosti, samo z mirom, notranjo resničnostjo, s polno dušo, ki nam je polnila srca. Pa tudi če nisi prišel k njemu praznično razpoložen in oblečen, kot za v nedeljo, si doživel pri njem svoj praznik in svojo nedeljo.

Nikdar ni bil patetičen; tudi v prizorih največje vshičenosti je ostal vsaj nazunaj miren. Stavke je govoril hitro, s sijajno dihalno tehniko. V brzem toku govora je nakrat zategnil tempo in skozi zobe govoreče naglasil važno besedo. S trpkim gesto je zamahnil in z upoginjenim kolenom je napravil korak. In ko je bilo treba pointirati, je napravil pavzo, za spoznanje je poglobil glas in čuda, docela drug timbre je dobila beseda in brez podčrtavanja je napravil utis, globji kot kdorkoli. Bil je mojster v varčnosti sredstev, zato pa tem solidnejši v izdelavi duševnega pojmovanja. Brez reklame, brez bobna — in vendar od vseh priznan in ljubljen.

Četudi nisi hotel za Borštnikom, si moral! Bogat je bil, zakaj tisoče in tisoče je napajal s svojo bogato dušo. Resen in malobeseden je živel samzase in redki so bili, ki je občeval z njimi; in če je že go-

tem se je izkrcalo 200 oboroženih ameriških mornarjev s strojnimi puškami, katerim so oddali ujetnike in avtomobil. Na avtomobil so Amerikanci postavili svojo zastavo, ujetega častnika in vojake pa so vzeli seboj na ladjo in jih odpeljali v Split, kjer so jih izročili poveljniku italijanske stacijske ladje »Puglia«. Medtem je prišla srbska vojska, ki je bila z velikanskim navdušenjem sprejeta od ogromne množice ljudstva z zastavami. Amerikanci so izročili mesto srbski vojski in vkrcali svoje čete. Naša vojska je zasledovala sovražnika preko Trogira in nadaljuje svojo akcijo. Od tega časa nadalje ostane v Trogiru stacionirana za nekoliko dni amerikalanska vojna ladja, ki je dobila najstrožje naredbе za eventuelni drugi italijanski napad.

LDU Split, 23. septembra. (DDU.) Iz Trogira smo prejeli nastopne podrobne vesti: Ob 2. uri ponoči so prišli natihoma italijanski vojniki iz Bristvice ter takoj zasedli pošto in razne urade in začeli aretirati ugledne meščane. Mnogim je na razne načine uspelo, da so pobegnili. Do pol petih jutraj meščani sploh niso znali za prihod vojske, ker se je izvršil brez streljanja in so prišli Italijani v popolni tišini. Trogirski italijanaši so vedeli že nekoliko dni prej za prihod Italijanov, kar se more soditi po grožnjah. Trogirski italijanaš Fanfogna se je proglasil za diktatorja ter prisilno oborožil nekatere naše ljudi, ki so bili podkupljeni z denarjem in živili. Okoli 10. ure je diktator pozval k sebi načelnike vseh uradov ter jim, grozeč z rabo orožja, ukazal, da mu izročijo svoje urade. Načelniki so energično protestirali, toda morali so se pokoriti sili. Fanfogna je imenoval za načelnika mesta Trogira dr. Luginu ter z oglasom pozval meščanstvo na mir in poslušnost njegovi volji. Značilno je, da italijanske družine v Trogiru niso izobesile italijanskih zastav, samo nekatere ženske so si pripeljele velike kordaje na prsi ter so nedostojno izživale meščanstvo. Italijani so zasedli vse ulice, trg in obalo ter postavili povsod strojne puške. Italijanski vojniki niso kazali posebnega navdušenja. Poznalo se jim je, da so prikorakali v Trogir samo na povelje. Po prihodu naše vojske v Trogir je bil Fanfogna obkoljen in zastražen v svoji hiši ter bo izročen pristojni oblasti.

LDU Split, 23. septembra. (DDU.) Ko je danes dospela v Split prva vest o italijanskem izpadu na Trogir, je zavladalo med občinstvom silno razburjenje. Že okoli 10. ure so bile zaprte vse trgovine. Po mestu so hodile v izprevidnih čimdalje večje množice občinstva, klicale Jugoslaviji in demonstrirale proti italijanskim osvajačcem. Takoj so se zbrale dobro disciplinirane prostovoljske čete, ki so prisegle, da se hočejo boriti do zadnjega moža za svoj domači kraj. Na prvi poziv se je prijavilo več kot 2000 mož. Tudi iz okolice Splita je dospelo v mesto veliko število prostovoljcev. Ko so prostovoljske čete odkorakale, da osvobode Trogir, je nastalo med meščanstvom veliko navdušenje. Viharno je pozdravljalo prostovoljce ter jih obisipalo s cvetjem. Popoldne, ko je dospela vest, da so se Italijani umaknili iz Trogira, so se v Splitu vršile zopet velike manifestacije. Na Poljani kralja Petra so se zbrale štiri prostovoljske čete ter so na poziv dr. Prvislava Grisogona, ki je imel vmešan govor, prisegle, da bodo na prvi poziv polnoštevilno prihiteli pod zastavo ter držale najstrožjo disciplino.

Dogodki na Reki.

LDU Milan, 23. septembra. (DunKU.) Uradno poročajo: Sklicanje kronskega sveta je vzbudilo veliko pozornost. »Corriere della Sera« imenuje ta korak v zgo-

voril s katerim in mu odprl zakladnice delavnice, sem imel vedno vtis: ta človek je nad tabo! In v tem tiči po mojem tudi precejšen kos njegovega čudovitega uspeha na odr. Najraje je igral na drugem in tretjem manualu in le ob najbolj svečanih prilikah je zaigral pleno na prvem manualu. Zato je imela njegova umetnost nekaj višinskega na sebi, ker je stala pač trdno na zemlji, a se je vendar dotikala neba.

Hrast vrhu gore! Sam, a zato ni manj veličasten. In četudi je govoril kot Strindbergov kapitan Edgar tako prepričevalno in globoko resno: »Vsekakor je res; kadar se pokvari naša mehanika, ne ostane drugega od nas kot polna samokolnica za na gredo...«, bodi prepričan Ignacij Borštnik, da ostaneš slovenski kulturi za vse večne čase mejnik, učitelj-vzornik in umetnik. Bogata je bila tvoja duša in ti si nam jo dal vso in celo.

Naša slovenska drama ima zopet svoj črni dan; komaj smo odpravili Krpanovo kobilo in ljudsko poneumnevalnico v obliki kina iz gledišča in komaj smo zastavili ogo za v višino, že smo izgubili tistega, ki je stal vrh gore in nas vabil do sebe s svojo umetnostjo.

Vrnili si se v domovino — da si umrli! — — —

dovini italijanske ustave kot izreden. »Popolo d'Italia« vprašuje, ali naj kronski svet zavzame stališče napram kabinetni krizi ali napram režimu. »Italia« hvali Nittijev sklep za sklicanje kronskega sveta. »Avanti« izjavlja, da stoji italijanska buržoazija vsled reške pobune izven zakona. List poroča, da je bil tudi Turati kot zastopnik socialistov povabljen. Turati je izjavil v »Tempsu«, da se bo udeležil kronskega sveta samo s potrdilom stranke. Nesporazum med Tiltonjem in Nittijem se je poostiril. Kakor poroča »Giornale d'Italia«, namerava Tiltoni odstopiti. »Secolo« doži Nittijeve nasprotnike, da so podpirali D'Annunzijevo pobuno, da bi vrgli ministrstvo.

LDU Pariz, 23. septembra. (DunKU. — Brezžično.) Predsednik Wilson dosedaj na predlog, ki so ga predložili Italijani o rešitvi reškega vprašanja, še ni odgovoril. Ako Wilson tega načrta ne bo odobril, bo italijanska vlada gotovo demisionirala in je zelo dvomljivo, ali bo italijanski narod sprejel pogoje, ki zagotavljajo Jugoslovonom enake pravice na železnice in dake v reškem pristanišču.

LDU. Lugano, 23. sept. (ČTU.) V Bologni so včeraj častniki in dijaki demonstrirali za D'Annunzia ter se pri tem spopadli s socialisti. Aretiranih je bilo približno 40 oseb.

LDU. Rim, 23. sept. (DunKU.) »Agenzia Stefani« poroča: V inozemskih listih razširjena vest, da se je med Italijo in Jugoslavijo sklenil dogovor v jadranskem vprašanju, je popolnoma brez podlage.

LDU. Amsterdam, 24. sept. (DunKU.) Kakor poroča tiskovni urad »Radio« je predsednik Wilson v enem svojih govorov namignil na reške dogodke, dasi jih ni izrecno omenil. V popolnoma splošnih izrazih je slihal svojim poslušalcem, kaka nevarnost bo grozila svetovnemu miru, ako zavladajo v jugovzhodni Evropi ruske razmere in ako se zveza narodov čimprej ne oživotvori. Prevladuje mnenje, da bo lažje prisiliti D'Annunzia k odnehanju z gospodarskim pritiskom, kakor pa z oboroženo silo.

Trst, 23. sept. Nedeljski »Il Secolo« prinaša v uvodniku pod naslovom »Proti nacionalističnim pustolovčinam« zanimiva, v jugoslovanskih krogih sicer že dokaj znana razkritja o zavratnem rovanju v gotovih vojaških in političnih krogih proti Jugoslaviji in o delovanju gotovih oficijelnih italijanskih misij. Pravi med drugim: Med vestmi, ki smo jih brali te dni, nahajamo ono o preselitvi na Reko celega informacijskega urada, ki je posloval pri armadi dizlocirani ob demarkacijski črti. Imena nameščencev tega urada, ki čitamo v reških objavah, ne dopuščajo o stvari nikakega dvoma. Ne smemo torej prezreti, kako mnenje je vladalo pri tej armadi o rešitvi jadranskega vprašanja. Neki polkovnik, ki se je že izkazal v vojni službi za domovino, se je odkrito baval po premirju z načrtom, da bi se v danem trenutku moralo podpirati in izkoristiti eventuelni hrvaški upor proti Srbiji, tudi če bi se imelo v to svrhu stopiti v stik z boljševiški agitatorji. Zaželeni upor bi bil moral najti svojo podlago na katolicizmu na seljakih, na separatizmu, torej na elementih, ki se bunijo proti Srbiji s pretvezo federalizma, ki pa so bili najbolj naklonjeni staremu habsburškemu režimu. Pomagavši upornikom, bi bili po tem načrtu dospeli Italijani na Hrvaško kot prijatelji in bi tam ostali... v svrhu zaključne rešitve jadranskega vprašanja.

Da so se gotovi elementi bavili dolgo časa s takim načrtom, dostavlja »Secolo«, se ne bo zdelo čudno onim, ki poznajo nanačno in zgrešeno postopanje italijanskih vojaških misij tekom premirja v bivšem habsburškem ozemlju. Da se sedaj segrevajo fantazije nekaterih, ki so se preselili na Reko, da sledijo D'Annunziu, je jasna stvar. Jasno pa je tudi, da če bi se začelo izvajati take načrte, bi to dovedlo do novih konfliktov, ki niso Italiji dobrodošli. Zato bi se zdel logičen in pravičen poziv ministrskega predsednika Nittija na modrost in previdnost italijanskih vojakov, kmetov in delavcev. Italija si želi miru, odklanja pa pustolovščine nacionalizma.

Trst, 23. sept. »Corriere della Sera« prinaša o kronskega sveta v Rimu med drugim sledeča zanimiva izvajanja datirana od 22. t. m. ponoči: Vest o sklicanju kronskega sveta — četudi se pravzaprav ne more govoriti o pravem kronskega sveta, ker so bili pozvani tudi načelniki strank — je napravil v Montecitoriu največji vtis. Gre za dogodek, kateremu je pripisati največjo važnost. Naglašalo se je danes v Montecitoriu, da niti za odločitev tako velike važnosti, kakršna je bila napoved vojne, ni smatrala vlada potrebnim, nastopiti to izredno pot. Prijatelji vlade omenjajo, da je hotela vlada v tako težkem trenutku, kakor je sedanj, preprečiti delitev duhov, kar bi bilo nevarno za ustroj države. Opozicionci pa so ostro grajali sklicanje kronskega sveta, ker smatrajo to kot pretvezo ministrskega predsednika, da se utegne svoji odgovornosti. Vendar se ugotavlja, da izhaja ta misel od Tiltonija in ne od Nittija. Z druge strani so ukrepi, ki

jih mora vlada storiti, take važnosti, da je v interesu naroda želiti sodelovanja vseh konstitucionalnih politikov. Jadransko vprašanje, ki je bilo do pred nekaj dnevi predvsem mednarodne važnosti, je edino predmet javnega zanimanja v deželi in je našlo globok odmev v vojski in v mornarici. Vlada torej ne more več zasledovati politiko čakanja, nego mora nastopiti pot dejanj. Minister za zunanje zadeve Tiltoni se je vrnil v Italijo v nadi, da bo dogovor, sklenjen s Francijo in Angleško, našel takojšnje odobrenje s strani Wilsona, dočim ni dosedaj dospel na Consuto še noben odgovor. Da, izgleda celo, da je došla vlada do prepričanja, da bo treba še dokaj čakati na Wilsonov odgovor. Kakor torej vse kaže, bo Tiltoni v kronskega sveta zahteval od tam zbranih odličnih politikov, naj povejo svoje mnenje glede poti, ki naj se ima zasledovati. Najbrže bo ministrski predsednik Nitti izjavil, da je pripravljen prepustiti svoje mesto drugemu, ki se ga bo smatralo bolj pripravnim, da reši sedanje krizo.

Politične novice.

+ **Cenzura ne izzivaj!** »Domoljub« je izšel že dvakrat pobeljen. Če smatra cenzura za svojo nalago potlačiti resnična poročila o hibah naše uprave, naj ve, da s tem uprava ne bo nič boljša. S svojo predrznostjo izziva in buri ljudstvo! Ne bomo dolgo prenašali tega ruvarjenja, ki je na las podobno avstrijski nasilni metodi tlačenja proste kritike. Cenzura, ročemo ti, ne izzivaj!

+ **Vesnič o Italiji.** V pogovoru, ki ga je imel s poročevalcem »Matina«, je pariški poslanik kraljestva SHS, Vesnič, dejal med drugim: »Italija bi morala že enkrat opustiti svoje stremljenje, da razširi svoje gospodstvo sedaj na to, sedaj na ono točko jugoslovanske obale. Trdovratna želja, razviti italijansko zastavo na našem ozemlju, ne more imeti druge posledice, kakor da bo izzvala v jugoslovanskem narodu ogorčen odpor ter povzročila obžalovanja vredne dogodke, ki bodo v škodo obema narodoma.«

+ **Podpis mirovne pogodbe z Avstrijo.** Belgrajska »Politika« piše 23. t. m. z ozirom na podpis mirovne pogodbe z Avstrijo nastopno: Ker je vprašanje mamišin bilo vzrok vojni, sta Francoska in Amerika zahtevali, da se v pogodbo z Avstrijo postavijo odredba za varstvo manjšin. Predsednik Wilson je zahteval, da se naj ta odredba uveljavi in da naj ne bo v tem vprašanju nobenih izjem. Kar se tiče člena 51., smo sedaj došli v skuto fazo, ker nam je rok za podpis pogodbe določen in ker smo odbili »prijem tega člena, ki ga smatramo za atentat na svojo suverenost.«

Rumunija je sklenila, da se o tem niti ne pogaja na podlagi koncesij. Ker se je za Grško določilo nekaj podobnega, je Grška izjavila, da ne prizna teh določb, toda da je voljna pogajati se o tem. Mi ne bomo podpisali te pogodbe, dokler ne vidimo, kaj bosta storili. Grška in Rumunija. Za nas obstoje samo dve možnosti, da se ali pridružimo nepomirljivosti Rumunije ali pa grškemu stališču glede koncesij. Glavni razlog za podpis je, da se pride čimprej do določitve mej, kar bi povoljno vplivalo na notranji položaj in na to, da se ne prekinejo politične zveze z zavezniki ter da bi se ne moglo tolmačiti naše držanje kot neprijateljsko napram ligi narodov, ki bi nam imela služiti za jamstvo naše teritorialne celokupnosti.

+ **Odlikovanje zunanjega ministra.** Grški kralj Aleksander je podelil našemu ministru za zunanje stvari dr. Trumbiću red Sv. Jurja prve vrste, med tem ko ga je Španska odlikovala z enim največjih svojih odlikovanj, imenovala ga je za viteza velikega križa Izabele Katoliške.

+ **Slovensko uradovanje v zasedenem ozemlju.** »Edinost« priobčuje: Množijo se slučajji, da tisti občinski uradi v zasedenem slovenskem (bivšem avstrijskem) ozemlju, ki so začeli že italijansko uradovati, naročajo strankam, naj zahtevajo od župnih uradov matične dokumente v italijanskem jeziku. Bodi enkrat za vselej povedano, da veljajo za matične urade še vedno stare postave, po katerih se morajo strinjati vsi uradni predpisi oziroma izpisi z originalom matice »popolnoma v jeziku, črkah in znamenjih«. Pisec teh vrstic se je informiral pri višji italijanski instanci in tam so mu rekli, da je samo ob sebi umevno, da veljajo vsi dokumenti v slovenskem jeziku povsod v vsem okupiranem ozemlju tudi pri vseh italijanskih civilnih in vojaških uradih in poveljništvih.

+ **Mostarski mohamedanci za obvezni pouk mohamedanske ženske mladine.** Ministrski svet je nedavno sklenil, da se novi šolski zakonski načrt ne tiče mohamedanskega dela prebivalstva. Potemtakem bi za mohamedansko žensko mladino obveznost šolskega pouka ne veljala. Mostarski muslimani so nato poslali parlamentu naslednjo protestno brzojavko: »Muslimanski meščani mesta Mostarja naj-energičneje protestirajo proti izključenju

muslimanskega ženstva od obiskovanja osnovnih šol, kakor je sklenil ministrski svet. Muslimani tega sklepa ne smatrajo kot obzirnost nasproti kakim posebnim muslimanskim običajem, marveč vidijo v njem veliko zapreko za razvoj islamskega dela našega naroda. Smatrajo, da je kultura majke najvažnejši činitelj tako v narodni kakor v verski vzgoji družine. Apelirajo na predstavništvo, da nikakor ne dovoli izvršitve takega sklepa, ki bi bil na sramoto kulturi in atentat na naš narod.

+ **Uredniška vest.** Včerajšnji »Slov. Narod« izjavlja, da vest, da bi dr. Tavčar namerjal prevzeti glavno uredništvo »Slovenskega Naroda«, ki smo jo tudi mi priobčili po hrvaških listih, ne odgovarja resnici.

+ **Hrvatska ljudska stranka v Hercegovini.** Mostarska »Narodna Sloboda« poroča o shodih Hrv. Ljud. Stranke v Otoku pri Sinju in Prozoru. Na obeh shodih so se kmetje navdušeno izrekli za H. L. S. kot pravo kmetско stranko. Na shodu v Otoku je bilo nad 2000 zborovalcev.

+ **Anglija varčuje.** Kakor poroča »Daily Chronicle«, je Anglija razveljavila vse pogodbe za zgradbo novih letal, je prodala šest starih vojnih ladij kot staro železo in je iz ministrskega budžeta črtala 40 milijonov funtov.

+ **Sinjska Krajina za Hrvatsko ljudsko stranko.** 14. t. m. se je vršilo v Otoku pri Sinju veliko zborovanje Hrvatske ljudske stranke, katerega se je udeležilo do 3000 kmetov. Zborovanje je otvoril kmet Fran Čarič, nakar je bil z vsklikom izvoljen za predsednika fra Mijo Kotaraš. — Grgic je prebral in raztolmačil program Hrv. ljudske stranke, ki so ga zborovalci točko za točko odobraval. Nazadnje je predsednik pozval zborovalce, naj dvigne roko, kdor je za program H. Lj. Str. Tisoči kmetov rok so se dvignili v zrak in zavrli so dolgotrajni burni klici: Živela hrvaška kršćanska stranka! Živela ljudska stranka! Živela Jugoslavija!

+ **Tiltoni pri kralju radi D'Annunzija.** Kakor poročajo listi iz Rima, je sprejel kralj Nittija in Tiltonija v avdienci. Tiltoni je obvestil kralja o sklepih, ki jih misli napraviti mirovni posvet v vprašanju reških dogodkov.

+ **Živež in pomoč D'Annunzija.** »Corriere d'Italia« piše, da je bila ladja »Prinz Hohenlohe« (od prejšnjega avstrijskega brodogojca) ustavljena na svojem potu proti Reki po italijanski torpedovki, ker se je hotela združiti z D'Annunzijem. Štela je 500 prostovoljcev. Isti časopis poroča, da je neki zasebnik odposlal na Reko dve jadernici, natovorjeni z živili.

+ **Posojilo za D'Annunzija.** »Popolo d'Italia« je razpisal na željo D'Annunzija posojilo, da bi bila pesnikova armada preskrbljena z denarjem. D'Annunzio izjavlja, da ima možnost dovolj; njegova vojska da šteje v mestu več kot 20.000 mož; živež zadostuje za mesec dni, toda denarja da primanjkuje.

Dnevne novice.

— **Ljudski tabor v Labodu bo 12. oktobra.** ne pa, kakor se je prvič poročalo 5. Svira polnoštevilna vojaška godba iz Maribora. Korošci pridite vsi na to veliko narodno manifestacijo. Vsa društva po Sloveniji se naprošajo z ozirom na velškanski pomen za plebiscit, da se udeležijo. Vsi v Labod 12. oktobra!

— **Iz Tržiča.** Prejeli smo: Pretekli petek smo imeli dijaki pri našem priljubljenem g. Cirilu svoj poslovičen večer. Bilo je prijetno in vsi smo čutili toplo ljubezen, ki je vela iz poslovnih besedi g. kaplana. Z veseljem priznamo, da so bile letošnje počitnice najlepše, kar smo jih doživeli. Živo so nam v spominu skupni nastopi, izleti, sestanki itd. Za vse to g. Cirilu najiskrenejša hvala!

— **Drugi dijaški transport v Prago** odhaja iz Ljubljane v ponedeljek, dne 29. t. m. ob 15. uri, iz Celja ob 20. uri 38 minut in pride v Maribor ob 0. uri 27 minut (vlak 814). Večji komadi priljage se bodo oddajali skupno v en za to določen voz, in sicer 29. od 10. ure naprej na južnem kolodvoru. Preskrbljena naj bo ta priljaga z natančnim naslovom. — Vsi, ki ste se prijavili, pridite točno!

— **Minister za pošto in brzojav dr. Edo Lukinč** se je vrnil iz Karlova v Belgrad.

— **Izvozna carina.** Iz Belgrada poročajo: V ministrstvu za trgovino in industrijo je bila konferenca strokovnjakov in referentov, ministrstev za trgovino, finance in prehrano, na kateri so razpravljali o vprašanju glede izvozne trgovine ter o izjavi trgovinskega ministrstva za izvozno carino. Ker je stvar zelo potrebna in nujna, se misli, da bo vso zadevo vzela v rešitev vlada, ker se je v vprašanju izvoza do sedaj mnogo grešilo.

— **Čudna mera.** Dodatno k včerajšnji notici o čudni meri se nam sporoča, da se tudi od vojaške intendance v Ljub-

ljani že izplačuje bivšim aktivnim nesprijetim avstrijskim častnikom enaka plača kakor srbskim častnikom, intendantca se pa brani rezervnim častnikom izplačati enake plače, dasi se pri zagrebški intendantci ni delalo nobene razlike. Čudna je vsekakor ta dvojna mera! Ali so rezervni častniki manj zmožni za delo? Ali manj delajo kakor aktivni? Menda izkušnja kaže, da je ravno narobe res! — Čemu torej ta nepravilnost!

— Dobrodelna efektivna loterija v korist sirot, slepcev, invalidov in hiralcev. 1317 dobitkov v skupni vrednosti 80.000 K. Glavni dobitnik je vreden 20.000 K. Nadaljnji dobitki so vredni po 5000 K, 3000 K, 1500 K itd. Zrebanje 18. decembra. Srečke so po 2 kroni in se naročajo v pisarni društva »Dobrodelnost« v Ljubljani, Poljanska cesta št. 4. Z ozirom na blag namen te loterije prav toplo priporočamo vsem, da takoj v obilnem številu naročijo srečke.

— Sneg na Gorjancih. Kakor kaže, bomo imeli letos kmalu zimo. Danes, 22. septembra, je zapadel po noči sneg, in sicer do Sv. Nedelje. Sedaj ob 10. uri še vedno sneži. Obeta se nam slaba trgatav.

— Živinska razstava preložena. Nameravana razstava goveje živine v Gornjegrajskem okraju se mora vsled opasne širjenja kuge slinovke preložiti na drugo leto.

— Tečaja za učitelje meščanskih šol v Ljubljani in v Mariboru. Ta tečaja se otvorita s 1. oktobrom 1919, in sicer v Mariboru za vse tri strokovne skupine, v Ljubljani za 2. in 3. skupino. Za vsako skupino se dovoli po 10 učiteljem (icam) dopust. Učitelji (ice), ki so prosili, da se pri delu v službovanje kakim meščanski šoli, a se niso sprejeli, naj javijo kratkim potom nadzorniku L. Poljancu, če se potegujejo tudi za dopust, da bi posejali tečaj, drugi pa naj pošljejo po službeni poti do 5. oktobra 1919 prošnje višjemu šolskemu svetu ter prilože zrelostno in usposobljenostno izpovedalo. — Predsednik: prof. Fr. Vadnjal I. r.

— Učiteljem-vojakom letnika 1886—1887. Poverjeništvu za uk in bogočastje razglašeno s razpisom z dne 19. septembra 1919, št. 4485: Komanda dravske divizijske oblasti je odredila, da se vsem učiteljem-vojakom letnika 1886—1887, ki so namočeni na javnih šolah in zavodih, dvameščena orožna vaja preloži do počitnic končanega prihodnjega šolskega leta. — Pukovske okružne komande izstavljajo takim proslencem tozadevna čakalna dovoljenja in skrbne, da bo učitelstvo nastopilo orožno vajo po dokončanem šolskem letu. To se daje vsem prizadetim učiteljem na splošno znanje. Predsednik: prof. Vadnjal I. r.

— Društvo akademično izobraženih agronomov se je ustanovilo v Belgradu. Društvo šteje 70 članov.

— Da pospeši gradbo hiš je sklenil občinski odbor, da ostanejo vse hiše, ki se zgrade do 1. 1922., petnajst let proste vsakega občinskega davka.

— Gospodje, ki se zanimajo, da se ustanovi v Ljubljani konjsko dirkaško društvo, naj blagovolijo svoj naslov naznaniti z dopisnico podpolkovniku Ravniharju v žrebčarni na Selu pri Ljubljani. 5543

— Za pogozdovanje morske obale se zavzema v »Jugoslov. Ekonomistu« Dalmatinec P. Radić. Poleg vseh drugih gospodarskih koristi, ki bi jih pridobili s pogozdenjem golih obal, bi bila tudi ta, da bi šele na ta način zagotovili in povzdignili naše ribarstvo. S pogozdenimi obali bi prihajale v morje snovi, ki bi morska tla pognojile in omogočile razvoj rastlinstva, ki je za ribji zarod tako važno. Ribarstvo Pacifika je samo zato razvito, ker je ondodna morska flora izredno bujna. Iz enakega razloga naj bi se pogozdili tudi breгови naših rek in jezer.

— Tekma za Skopje. Skopje je že danes veliko prometno-trgovsko središče, skozi katero teče železnica in Solun. V bodoče pa se bodo tu križale vse železniške zveze med Jadranskim, Sredozemskim in Egejskim morjem ter Donavo, Savo in Dravo. Zastopniki svetovne trgovine se že danes zelo zanimajo za Skopje in tje kaj prihajajo Amerikanci, Angleži, Italijani in Nemci, da prouče razmere. Tudi domači ljudje se gibljejo in snujejo trgovinsko in gospodarsko glasilu, ki se bo v prvi vrsti posvečalo gospodarskim interesom južne Srbije. »Jugoslov. Ekonomista« pozivlje Hrvate, naj ne bodo zadnji v tekmi za Skopje.

— Izkoriščanje Amerikancev je glasom hrvatskih listov tudi v Zagrebu v polnem cvetju. Vsak drugi prebivalec mesta se peča z dolarso kupčijo: od vračajočih se izseljencev izmami dolarje po čim nižji ceni, da jih potem čim dražje prodaja Dunajčanom, Tržačanom in Belgrajčanom. Udarjena sta pri tem dva: izseljenec in država.

— Prefekta išče »Dijaški dom« v Mariboru. Prefekt ima prosto hrano in stanovanje. Plača pa se mu določi po dogovoru. Nastop takoj. Svoje dni bi se dijaški za tako udobno mesto stekli,

danes pa ni, kakor čujemo, nobenih proslencov. Tudi znamenje časa.

— Društvo zasebnega uradništva za Slovenijo, krajevna skupina v Celju vabi vse spodnještajerske privatne uradnike in uradnice brez izjeme, ali so člani društva ali ne, na zborovanje, ki se vrši v nedeljo, dne 5. vinotoka t. l. ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Celju. Posebno vabimo naše tovariše iz Maribora in iz dežele. — Dnevni red: 1. Organizacija. 2. Službena pragmatika. 3. Ustanovitev splošne gospodarske zadruge v Ljubljani. Na zborovanju poroča predsednik osrednjega društva v Ljubljani.

Nove ponudbe za vreče iz Francije, Holandije, Anglije in Avstrije so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Ljubljanske novke.

lj Vse pevce »Glasbene Matice« prosimo, da se sigurno udeležijo pogreba po preminulem velikem jugoslovanskem umetniku Ig. Borštniku. Pogreb se vrši ob 4. uri popoldne iz Dramskega gledališča. Istotam se zbiramo ob 3/4. — Odbor.

lj Iz pisarne Ljudskega odra. Pogreba našega največjega igralca in umetnika gosp. Ignacija Borštnika se udeležijo tudi deputacija Ljudskega odra. Zbera naj se gospodje ob pol 4. uri popoldne pred dvorcem. Prosimo vse gospodine in gospe igralce Ljudskega odra, da se po možnosti v kolikor mogoče velikem številu udeležijo žalnega spreveda. — Vodstvo.

lj Slovenska ženska zveza. Odborova seja Slovenske ženske zveze se vrši v četrtek, dne 25. septembra, ob 6. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni. K seji so nujno vabljene tudi zastopnice Krekove prosvete.

lj Pevski zbor »Glasbene Matice«. Skušnje se vrše za soprane vsak ponedeljek in četrtek od 6. do 7. ure, za alte vsak torek in petek od 8. do 9. ure in za baze vsak ponedeljek in četrtek od 8. do 9. ure zvečer. — V četrtek 25. t. m. in petek 26. t. m. prve skušnje v tej seziji. Pevci in pevke, ki so se prijavili, dobe pri tej skušnji sprejemnice. — Odbor.

lj Seja odbora ljubljanskih prosvetnih društev se vrši v petek, 26. t. m. ob 7. uri (ne ob 8. uri) zvečer v Jugoslovanski tiskarni (II. nadstr.). Dnevni red: 1. Določitev društvenih prireditvev v zimski sezoni. 2. Ljudski oder. Društveni zastopniki naj pridejo z načrti k seji. — Odbor.

lj Zasebno uradništvo, pozor! V petek, dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši v Mestnem domu zborovanje zasebnega uradništva glede ustanovitve »Splošne gospodarske zadruge«. Zasebno uradništvo se vabi, da se tega zanj važnega zborovanja polnoštevilno udeleži. Zasebno uradništvo je moralo v vojnem času in tudi še sedaj pri svojih plačah, ki pri večini ne dosega niti prejemkov navadnih dninarjev ali državnih nastavljenecov, mnogo pretrpeti glede prehrane in preskrbe z najpotrebnejšimi življenjskimi predmeti. Zdaj se nudi prilika, da si izboljša tudi zasebno uradništvo v tem oziru svoj položaj. Torej vsi na zborovanje! — Odbor.

lj Policijska kazen za kadilce v gledaliških prostorih. Policija nam poroča: Ker občinstvo vzlic strogim policijskim odredbam med predstavami v zunanjih gledaliških prostorih kadi, se opozarja, da bo vsak kadilec, ki se ga zasači, da kadi na hodnikih, pri vhodih ali na pragu med vrati policijsko kaznovan z globo do 200 kron oziroma z zaporom do 14 dni.

lj Sprejemni izpiti konservatorija za vse one učence, ki zadnjič niso prišli ali so se pozneje vpisali, bodo v ponedeljek, dne 29. t. m., popoldne ob 3. uri v dvorani Glasbene Matice, Vegova ulica 7.

lj Električna zadruga Sp. šiška. Odbor vabi vse člane na sestanek, ki se vrši v soboto, 27. t. m., ob pol 8. uri zvečer v telovadnici ljudske šole. Ker se ima odbor s člani o važnih stvareh pogovoriti in jim poročati o svojem dosedanjem delovanju, zato naj se gotovo tega sestanka vsi člani udeležijo.

lj Izpred ljubljanske porote. Porotno sodišče je 24. t. m. prisodilo Jožetu Sušteršiču 5 mesecev, Alojziju Sagalinu 4 mesece težke ječe; Francu Bastju in Francu Triztu po en mesec zapora. Obsojeni so bili, ker so na glavnem kolodvoru kradli sladkor. — Josip Solar, Josip Klobas in Josip Žerjal so vložili pri Bricleju in Götzlu v isti noči. Pri Götzlu jih je preplašil stražnik Šterk, ki je Solarja aretiral. Porota je prisodila Solarju 6 let, Klobasu 5 let in Žerjalu 18 mesecev težke ječe. Klobas, ki je, kakor je pred senatom ljubljanskega deželne sodišča nedavno povedal, po poklicu tat, ni sprejel kazni, češ, da je previsoka in je zamahnil proti občinstvu z roko, godrnjač: »P.... Kranici, da me tako obsodijo.«

Najnovejša poročila.

(Naše telefonsko poročilo.)

REŠEVANJE VLADNE KRIZE.

Belgrad, 24. septembra. Danes so se začela posvetovanja o rešitvi vladne krize. Pašić, dr. Smolaka in dr. Trumbić so se razgovarjali s Protićem, predsednik narodnega predstavništva dr. Draža Pavlović pa s predsednikom Jugoslovanskega kluba dr. Korošcem. Demokratska zajednica razširja vest, da ne bo vstopila v kabineto, ki bi mu stal na čelu Protić ali Pašić. S takim stališčem je demokratska zajednica zopet zašla v osebosti. Jutri ima radikalni klub posvetovanje o rešitvi krize.

POSVETOVANJE NAČELNIKOV STRANK.

Belgrad, 24. septembra. Danes popoldne ob 5. uri bi se morala vršiti seja načelnikov strank, da bi dr. Trumbić in dr. Smolaka poročala o jadranskem problemu. Ker ni bilo nikogar, niti prvega niti drugega, so se načelniki klubov razšli.

NESPRETNA UTEMELJITEV ODSTOPA VLADE.

Belgrad, 24. septembra. Pariški delegati so bili zamudili demokratsko-socialistični vladi iskreno povedati, da je storila veliko napako, ko je svoj odstop utemeljila z zunanje-političnim položajem, kajti tudi v Parizu je bilo znano, da ni to odgovarjalo dejstvu, in razen tega v mobiliziranih državah ni navada, da se odstop utemeljuje z zunanjo politiko.

SLOVENSKE ŽENE ZA UJETNI.

Belgrad, 24. septembra. Danes dopoldne je prišla k delegatu dr. Rybaču in predsedniku Jugoslovanskega kluba dr. Korošču deputacija slovenskih žen, ki je prišla posredovati za naše vojne ujetnike v Italiji, Francoski in Angliji. Oba sta obljubila, da bosta vsak na svojem mestu storila, kar je mogoče.

LJUDSKA STRANKA V BOSNI IN SLAVONIJI.

Belgrad, 24. septembra. V nedeljo in ponedeljek je imel v Bosni in sosednji Slavoniji poslanec dr. Šimrak štiri shode, ki so jako dobro uspeli. Govornik Narodnega kluba dr. Dražić je na teh shodih napadel dr. Korošca, škofa dr. Mahniča, dr. Jegliča in sploh srdito Slovence. Član tezaške stranke v Bosni je napadel bosenske franjevece.

DIPLOMATSKI ZBOR PRI DR. TRUMBIČU.

Belgrad, 24. sept. Danes od 11. do 12. dopoldne je sprejel minister za zunanje stvari dr. Trumbić v poslopu svojega ministristva diplomatski zbor.

STAVKE V ZAGREBU.

Zagreb, 24. sept. Bančni uradniki in nastavljenici še vedno stavkajo. Istotako stavkajo sladstičarski pomočniki in nastavljenke, kleparski pomočniki, krojaški pomočniki, ki zahtevajo 30 % povišanje plač, spedijsko pomožno osebje, kočijaži in tramvajski nastavljenici že 4 dni. Pripravlja se tudi stavka knjigotiskarskih delavcev.

PROTI BOLJŠEVIŠKIM SOCIALISTOM.

LDU Pariz, 24. sept. (DunKU.) Na kongresu francoske radikalne in socialnorađikalne stranke je bil sprejet program, ki odklanja zvezo s socialisti, v kolikor se strinjajo z boljševismom, ker s tem delujejo za anarhijo. Stranka pa je pripravljena, pospeševati vso delovanje z vsemi strankami leve, katerih program temelji na posvetni demokraciji republiki. Zahteva reforme na vseh področjih po načelih pravičnosti in na podlagi složnega sodelovanja kapitala z delom. Program odklanja nadalje ovekovečenje sovražstva med narodi, poudarja pa, da mora Nemčija izpolniti mirovne pogoje. Vojaska službena doba se mora spočetka znižati na eno leto, pozneje pa skrajšati še bolj. Za žrtve vojne mora država poskrbeti v zelo izdatni meri.

UVOZNA DOVOLJENJA.

Belgrad, 24. septembra. Na podlagi trgovinskega rekompensacijskega dogovora z Avstrijo je centralna uprava za promet z inozemstvom pričela izdajati dovoljenja za uvoz. Dovoljenja za izvoz se še ne izdajajo, ker še niso formularji dostiskani.

REŠKI DOGODKI.

LDU. Reka, dne 24. septembra. — Reška kvestura je izdala proglas, da smejo biti hoteli in restavracije samo do 21. ure in kavarne do 22. ure odprte. Prestopki tega proglasa bi se najstrože kaznovali.

LDU. Reka, dne 24. septembra. — Ker sta Reka in Sušak blokirana, se ne pušča nihče iz Jugoslavije vun in ne noter. Zato ni nobenih potnikov v Reko-Sušak.

LDU. Reka, dne 24. septembra. — Danes so krožili italijanski aeroplani nad Bakrom, Kraljevicu in Krasico, Domneva se, da so rekognoscirali ozemlje.

LDU. Reka, dne 24. septembra. — Na Reko je priplula nova bojna ladja »Cortellazzo«. Potemtakem so pod poveljstvom D'Annunzia nastopne bojne ladje: »Dante Alighieri«, »Miracello«, »Abba«, »Nullo« in »Cortellazzo«.

D'ANNUNZIO HOČE ZASESTI DALMACIJO.

LDU. Pariz, 24. septembra. (DunKU.) Kakor poroča »Chicago Tribune«, se v krogih mirovne konference boje, da bi se D'Annunzio kakor Reke polastil tudi Zadra, Kotora in drugih dalmatinskih pristanišč. »Homme Libre« se vprašuje: »Kaka nesreča bi bila, ako bi Jugoslavlani naredili konec smešni komediji na Reki?«

PADEREWSKI ODSTOPI?

LDU. Pariz, 24. septembra. (DunKU.) Kakor poroča »Chicago Tribune« iz krogov mirovne konference, bo Paderewski v kratkem odstopil; njegov naslednik bo baje Bilinski.

ZVEZA NARODOV.

LDU. Amsterdam, 24. sept. (DKU.) — »Telegraaf« javlja iz Haaga: Meseca oktobra bo v Bruslju konferenca v svrhu posvetovanja o zaželenih izboljšavah pravil zveze narodov. Pri tej konferenci bodo udeležene organizacije zveze narodov aliranih in nevtralnih držav.

Orlovski vestnik.

Borštnikovega pogreba se udeležijo predstvedstvo Orlovске Zveze po deputaciji. Bratje naj se zberejo danes ob pol 4. uri pred Jugoslovansko tiskarno. — Predsedstvo.

Polovična vožnja po državnih železnicah v Dobro vas — dovoljena. Orlovska zveza je snoči prejela od železniškega ministristva v Belgradu sledeče brzojavno obvestilo:

Odobreno 50% popusta za vožnjo za narodni tabor v Dobroli vasi na Koroškem. O tem je brzojavno obveščeno ravateljstvo državnih železnic v Ljubljani. M br. 16.659. — Načelnik ministristva saobračaja — Urošević. — To naznanjamo vsem udeležnikom, ki se pripeljejo po državni železnici. Vožnja po južni železnici iz Ljubljane do Dobroli vasi ostane, kakor že javljeno.

Posebni vlak v Dobroli vasi bo imel en voz oddeljen za Orlovsko Zvezo, v katerem bo med potjo uradoval odbor in vadiateljski zbor. Blagajnik tabora br. France Slana bo v vozu izplačeval razliko, kakor je bilo že omenjeno. Vsak načelnik ali predsednik naj od svojega odseka v vlaku pobere izkaznice ter naj pride k blagajniku po denar. Načelniki in predsedniki odsekov, kateri žele kake informacije od Zveze glede občnega zbora v Dobroli vasi, ali prireditve v Mariboru itd., naj se oglašijo med potjo v Zvezinem vozu, pri odboru ali za tehnično, pri vadiateljskem zboru. Prosimo pa druge brate, naj ne silijo po nepotrebnem v Zvezin voz, ker ima Zveza ogromno posla in žele odborniki pri svojem poslu red in mir.

Sestrami Orlicam! Pri javni telovadbi na taboru v Dobroli vasi nastopimo vse brez izjeme v belih bluzah, črnih ali temnomodrih krilih in črnih čevljih. — Orliška zveza.

Tabor v Dobroli vasi. Na vseh progah juž. in drž. železnice polovične vozne cene, legitimacije dajte žigovati pri žel. blagajni. Ne vstopajte v vlake brez voznih listkov! Železniške zveze najugodnejše. Iz Ljubljane odhaja posebni vlak v soboto ob tričetrt na enajst dop., vrača se v ponedeljek ob 6. uri zjutraj. Zbirališče v Ljubljani po prihodu vlakov v Ljudskem domu (II. nadstr.), tam dobite vozne listke.

Vojaske dopusti dovoljeni za Orlovskojake, ki so se zato prijavili. Zglašite naj se pri poveljstvih.

Tabor v Ločah na Koroškem se vrši v nedeljo, 28. septembra 1919. O. Z. je pozvala gorenjske odseke, da se udeležijo te prireditve, ki je izredne važnosti za izid ljudskega glasovanja v celem Rožu. Že kraj sam, ležeč ob Baškem jezeru, je eden najlepših biserov cele Koroške, zato pohitimo Gorenjci polnoštevilno z zastavami tja gori. Iz Ljubljane voz v nedeljo ob 5. uri zj. posebni vlak; legitimacij ni treba, kupiti je treba le vozni listek za tja in sem do žel. postaje Boče na progi Podrožca—Beljak. Z Gorenjskimi Orli gre tudi jesenska godba. Predsedstvo O. Z. se po zastopstvu udeležijo tega tabora. Po taboru se vrši sestanek naših fantov s koroškimi Orli. Bratje, pridite polnoštevilno k zborovanju! Podrobnosti izveste iz okrožnic. — Bratje in sestre, gorenjski Orli in Orlice kot najbližji mejaši, v nedeljo ob vsakem vremenu z zastavami v prijazne Loče!

Seja Zvezinega vadiateljskega zbora se vrši v petek ob pol 20. uri v Jugoslovanski tiskarni. Vsi vadiatelji neobhodno po-
bni! Točno! — Načelnik.

Seja predsedstva Orlovске Zveze se vrši danes ob 7. uri zvečer. Važna zadeva! Pridite vsi!

Klobuki v popravilo se zopet sprejemajo! I. -ETFE, Ljubljana.

Izgubil se je mlad, črn belolasiček. Najditi se prosi, naj ga odda proti dobri nagradi Francu Seidna, Zgornja Šiška.

Krava dobra mlekarica se kupi. Ponudbe na V. Scagnetti, Selenburgova ulica št. 6.

Proda se vsled zmanjšanja stanovanja lična celotna poslelja iz trdega lesa s ma nova poslelja pristno žimnico in nočno omarico. — Odda se za stalno mirni stranki brez otrok, ki bi si mogla oskrbeti lastni štedilnik, čedno prilično stanovanje in kuhinje. Naslov pove upravnishvo lista pod št. 5643.

Bukovih drv okrog 2000 m³ v posekanje se proda. Naslov pove uprava tega lista pod št. 5656

Mlad trgovski solrudnik mešane stroke, od vojakov odpuščen išče službe. Gre event. tudi za par mesecev v prakso. Naslov pri upravi lista pod št. 5655.

Dvovprežni voz s skrinjo za sladščičarje proda po nizki ceni Martin Jančigaj, Zg. Šiška pri Ljubljani.

Kom-štedilnik za vžidanje, pasjo nto, pletni štedilnik za čej hlev, nekaj balonov in dobrih vozov proda Martin Jančigaj, Zgornja Šiška pri Ljubljani.

Pozvedba! Uljudno se prosi dotično poznano žensko, ki je bila 24. sept. ob 11. uri v Nunki cerkvi pri sv. Antonu poleg mene, naj na klopi pozabljeni žepni denarico z manjšo vsoto denarja in malim ključkom, nemudoma odda cerkveniku Nunske cerkve, sicer se bo postopalo na drug način.

Stanovanje eventual. tudi hrano išče 19 letno dekle iz dobre hiše pri boljši družini; je čez dan odsotno in bi moglo po primerno nizki ceni preskrbeti dobro pasterilizirano mleko. Ponudbe pod »Stanovanje« na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Mlajši dijak iz boljših hiš se sprejme na stanovanje in hrano, kateri bi imel z doma kompletno posteljo; v sobi elekt. razsvetljava, pred hišo elekt. postaja. Naslov pove upravnishvo lista pod št. »Postelja 5660.«

Naročajte „Slovenca“!

Prvovrstna
vozna kolesa
plašče in cevi
ter
in vsa zraven spadajoča dela
priporočata

IGN. VOK
specijalna trgovina s savalnimi
stroji in kolesi
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Kosilne posode od ameriškega
petroleja kupuje SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Zlata zapeslnica (starina) s 3 biseri,
6 briljanti in 4 turkisi je na prodaj. Naslov pove upravnishvo „Slovenca“ pod št. 5665.

Pisalni stroj novejšega sistema dobro
ohranjen se po ugodni
ceni proda. Pojasnila v Anončni ekspediciji AL. MATELIČ, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Zahvala.

Povodom britke izgube predragega soproga in očeta, gosпода

Avguſt Belle

izrekam tem potom vsem, ki so spremili nepozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti najiskrenejšo zahvalo.

Unec p. Rakeku, 25. sept. 1919.

Globoko žalujoča soproga in otroci.

Lubje (za čreslo) smrekovo, lepo, suho, letošnje, več vagonov je naprodaj. Ponudbe na I. Černe v Kranjski gori. (Gorenjsko).

Sirelna vrstica (Zundschnur), pisalni stroj, lepi ribniški škafi in jabolka se prodajo. Ponudbe pod »Sirelna vrstica« na anončno ekspedicijo Alojziji Matelič, Ljubljana.

Spalne in jedilne sobe, kuhinjske stelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata Brata Sever, zaloga pohištva in tapetniška delavnica, Ljubljana, Kolizej. — Vabimo na ogled!

Kontoristinja, spretna stenografinja, v sloveščini in nemšč. ter stroje piske se sprejme v trdno službo za takojšnji nastop. Ponudbo z navedbo plače pod Ljubljana poštni predal 123.

Ivan Kummer

Antonija Kummer roj. Fiegl

poročena

dne 24. sept. 1919.

Kranj

Pevma pri Gorici

Ugoden nakup!

Večja množina blaga za moške in ženske obleke se na debelo in drobno proda. — Ogleda in prodaja se pri agenturi Ježek v Štritarjevi ulici št. 7, III. nadstropje od 10.—12. in od 2.—4. ure.

Poslovodja

mešane stroke dobi službo. — Ponudbe na »Prvo ljub jansko delavsko konzumno društvo v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

Kupi se v sredini mesta Ljubljane ali Šiški

majhna hišica

če mogoče z vrtom. Ponudbe sprejema uprava „Slovenca“ pod »Solčna lega 5649«. Prevzame se tudi istotam dobro idoča stara trgovina špecerijske stroke.

Angleški tečaji

se prične s 1. oktobrom v dveh oddelih po trikrat na teden po poldrugo uro. V I. oddel za začetnike je sprejem in dogovor v petek 26. t. m. ob 5. pop. na moškem učiteljsku I. nadstr., Resljeva cesta; za II. odd. višja stopnja, samo pismena prijava Mesečnina 20 K; varščina. — I. Mulaček, Hradečkova v. 64

TVORNICA

Jugoslovan. „DIANA“ mentolovega
vinskega žganja v OSIJEKU
išče za posamezne okraje izurjene
in dobro vpeljane

zastopnike
ali
zastopnice.

Ponudbe z označbo referenc se prosijo na gornji naslov.

Iščem treznega in zanesljivega
hlapca za konje

z dobro plačo in hrano. Isti mora biti vajen tudi vožnje iz gozda. Franc Ravnikar, mest. tes. mojster. — Ljubljana, Linhartova ulica 25.

KONTRABAS

kupi takoj Ljublj. garn. z. godba. Ponudbe na kapet Dr. Čerina, Ljubljana, Gosposvetska cesta 14, I. („Novi Svet“)

Kupuje o se dobro ohranjeni
šivalni stroji in stojala

Ponudbe na Jos. Petelin, Ljubljana

Dražba.

Dne 30. septembra 1919 ob 10. uri bo javna dražba enega

žrebca

noriške pasme na jahalnici drž. žrebčarne na Selu pri Ljubljani.

Državna žrebčarna na Selu.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Iščem

GOSPODIČNO
k troje otrokom v starosti 5., 9. in 11. let za poučevanje nemškega in francoskega jezika, mlado energično moč. Cenjene ponudbe na nasl: Iv. Reitter, železarna, POZEGA. 7420

KONTORISTINJA

v engros manufakturno trgovino se sprejme. Ponudbe na upravnishvo „Slovenca“ pod »Starejša moč 5609.«

Boj griži!

Pristen, domač borovničar je najboljšo sredstvo proti griži. Dobi se pri veležanjarni sadja Robert Diehl, Celje. Oddaja samo trgovcem v sodčkih od 30 l dalje.

V službo se sprejme zdravo krepko dekle kot

sobarica

Prednost imajo dekleta z dežele. Oglasi naj se osebno ali pismeno v Ljubljani Ejavčeva c. št. 12, Poljak.

KROMPIR,

psenico, rž, oves, žito itd., prodaja na debelo po ugodnih cenah Franc Majdic, Kranj, trgovina z deželnimi pridelki. 5439

Imam naprodaj več centov lepega

črnega brinja

Ponudbe na Marko Majeric, Stari trg pri Ločevju.

PRIPOROČAM fino kavo, čokolado, kremo za čevlje, pravo fino angleško mlo. Pošiljam tudi v poštinih zavitkih po pov. — zetje po nizki ceni. — Fran Bergant, Ljubljana, Sv. Jakoba trg.

Železne cevi

stare ali nove, od 25 do 35 cm proreza za 2 atmosferi pritiska v poljubni dolžini posameznih cevi kupi 140 m celotne dolžine, tudi manj, Josip Petrič v Retici ob Paki in prosi ponudbe.

Kupim več vagonov raznega sortiranega
SADJA

Ponudbe za vagonsko oddajo franko vagon poljubni kolodvor z navedbo vrste prosim

Fr. Sirc, Kranj.

Prosim tudi za ponudbe suhih gob in vseh drugih deželnih pridelkov.

Specerijsko, kolonijalno in prekmorsko blago
kupite najceneje in najhitreje od znane veletrgovine
„Fructus“ d. d.
za promet zemeljskih proizvodov, kolonijalnega in drugega blaga
Zagreb, Vlaška ul. 21.
Telefon 106. Ustanovlj. 1883.
Zahtevajte cenik!

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

Suhe gobe,
kumno, laneno seme
in vse druge deželne pridelke
kupuje
Sever & Komp, Ljubljana,
Wolfova ulica 12.

Dežni plašči

sveže blago, iz najfin. švicarske gume, dokler traja zaloga. Razpošilja se po povzetju. — Pn. trgovci popust.

Prva Kranjska razpošiljalna:

SCHWAB & BIZJAK, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

JABOLKA

in vseh drugih vrst sadje se v današnjih neugodnih prometnih razmerah najbolje prevažajo v lesenih sodkih, ki jih dobavlja samo na cele vagone v velikosti po 100 kg vsebine Banka i mjenjačnica Brdarić i drug, Brod na Savi, Slavonija.

Licitacija.

V sredo 1. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne se vrši v „Specijaciji Balkan“ dražba 40.000—50.000 kg premoga.

Kupovalci se vabijo. Plača se na licu mesta.

Uprava stalnog prof. slagališta Dravske diviz. oblasti.

Sedaj je najugodnejša prilika da spravite v red hišo, dvorišče in vrt.

Žično omrežje iz pocinjene ali nepocinjene žice, žične ograje, vrata v enostav. in lični izvršitvi, okrogla sita za moko in drugo, košare za prevoz krompirja, repe itd., nagobčnike za govedo, mreže za pesek, žične modrace in železne postelje dobavljajo ceno in točno

Ostrovsko Vitkov. tovarne za železnino in žič. blago

Mücke & Melder, Vitkovice, Mor.

Zahtevajte takoj ponudbe in prospekte.

Iščemo trgovskega stika

z velikimi tvrdkami, ki se zanimajo za dobavo asfaltovne strešne lepenke. KUMMER & ZÖLLNER, tovarna smolnatih izdelkov, Častolovice, Čechy.

Kienzl in Molinari, drožista
Dunaj XII. Schönbrunnerstr. 264

Brzobjavni naslov: Drogenkienzli.

Specijalna trgovina za prima parfumerijske specijalitete, kakor tudi lastnih, odličnih, kvalitativno brezhibnih izdelkov. Priporočata se p. n. lekarjem, drožistom, parfumerijam in veletrgovinam kosmetiške in parfumerijske stroke za vse najbolj idoke prima predmete in lastne specijalne izdelke. Obširni ceniki na željo zastonj. Gospod Herman Kienzl, družabnik tvrdke, si bo v kratkem dovolil osebno se zglasiti pri gg. interesentih. Danes je možno z njim govoriti v hotelu »Slon« od 2.—5. ure in si ogledati vzorce.

Import-Eksport

Westinghouse

Watt

Kremenezky

Metax

Baterije zarnice vseh tipov
elektrotehni. predmeti
Gen. rep. za kraljevstvo. SHS
tanko Pogacar Ljubljana M.

Sam. Pollak, Zagreb, Jelacicev trg 6

Najcenejši nakup **manufakturnega blaga**

na debelo kakor: cefiri, šifoni, barhenti, velour, flanele, modra tiskovina, kord-baržuni, hlačevina etc.

Sam. Pollak, Zagreb, Jelacicev trg 6.